

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

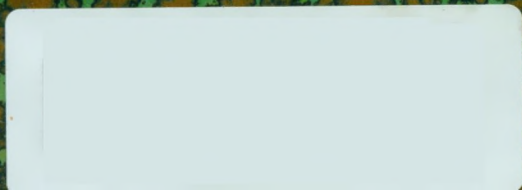
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

38

1

 Poul Hansen

Kong Helge Knudsen

Den danske Presse
i Sydeuropa
1928.

Poul Hansen og Helge Knudsen.

Den danske Presse i Sydslesvig.

Udgivet af
Grænseforeningen.

DEN DANSKE PRESSE I SYDSLESVIG

Poul Hansen og Helge Knudsen.

Den danske Presse i Sydslesvig.

Udgivet af
Grænseforeningen.

Presse, Skole og Bogsamling er de tre Hovedvaaben i den »Aandernes Kamp«, som en Folkedel, der lever udenfor Moderlandets Grænser, fører til egen Hævdelse, til Øgelse af Moderlandets nationale Kraft. Lige uundværlige er de alle.

De to smaa Afhandlinger, som Grænseforeningen hermed udsender, fortæller om den sydslesvigske Presse. En saadan Presse maa, som Tilfældet da ogsaa er hos tilsvarende Mindretal, udsendes paa to Sprog, eget Sprog og Fremmedstatens. Dels vil jo i et Grænseland Sprog og Sindelag aldrig falde absolut sammen; dels maa der kunne tales, saa ogsaa Modparten forstaar det. Her fortælles da baade om det danskskrevne og om det tyskskrevne Blad. Maa end den gamle Kæmpe, Flensborg Avis, ligge os stærkest og varmest paa Sinde, har dog ogsaa dens yngre Kampfælle, Der Schleswiger, Krav paa Landsmænds Taknemmelighed og virksomme Medhu. Naturligvis maa denne dog ikke vises paa det gamle danske Blads Bekostning.

December 1928.

Rektor H. P. Hansen.
Grænseforeningens Formand.

Flensborg Avis Fremtid.

Af Poul Hansen.

DISSE tre Ord var Overskriften til en ledende Artikel, som Flensborg Avis indeholdt den 20. November d. A. Artiklen havde Undertitlen »Pressen i Nordslesvig og et stærkt dansk Grænseblad«, og den var præget af megen Bitterhed. Indledende fremhævedes Følgerne af den stærke og paagaende Konkurrence, som nordslesvigske og andre Aviser har paaført Bladet, og derefter hed det i Artiklen: ..

»Flensborg Avis, som i 1920 stærkt opfordredes til at blive paa sin Post, er overflødig Nord for Grænsen og dermed overflødig i det hele taget, da den Strimmel af dens Opland, som er efterladt Syd for Grænsen, ikke kan bære et Blad paa Dansk.

Mærkeligvis er det ikke frit for, at en Del fornuftigere Nordslesvigere er af den Anskuelse, at blot de har en Række danske Egnblade, hver Købstad godt forsynet, saa har det nationalt meget mere at betyde, end om et stort nationalt Blad udgaar fra et Midtpunkt under passende Hensyntagen til Egnens Fornødenheder.

Vore nationale Modstandere gaar den modsatte Vej. De har hele Tiden haft Smaablade i alle Købstæder. Nu samler de dem i et stort Blad, udgaaende fra et Sted midt i Landsdelen, selvfølgelig med vægtig og omfattende Støtte over Grænsen, i klingende Mønt, i Nyhedsstof og Medarbejderskab. Den tyske Ledelse, som staar bag dette Fremstød, vil smile ad den nævnte danske Tankegang. Fremtiden skal nok vise, at de faar Ret.

Man kunde ogsaa have drømt om et stort og vidt Syn paa Bladspørgsmaalet i det truede Grænseland, en almindelig Erkendelse af et stærkt dansk Grænseblads afgørende Betydning og et saadant Blads Styrkelse som en Landsopgave. Sligt er Drømme. Den Slags Ting er hos os en Privatsag. Enhver passer sit og fremmer sit. Hvorledes det gaar Hel-

heden, kommer ikke den enkelte ved. Ubehageligt i det hele at mindes om, at der kunde ses anderledes paa den Ting«.

•

KUN otte Aar efter at Nordslesvig er genforenet med Moderlandet, kun otte Aar efter at Flensborg Avis og dens faste Vagt af vore sydligst boende Landsmænd blev ladt tilbage bag den nye Statsgrænse, skal vi i Redaktør *Jessens* gamle Blad, Sønderjyllands mangeaarige førende Avis, læse Redaktionens Attest for, at Bladet er stærkt paa Vej til at føle sig svigtet og forladt af sine egne nordpaa. Naar man kender Flensborg Avis's ledende Mænd, saa véd man, at en saadan Attest kun skrives, fordi Redaktionen føler, den maa skrives. Fordi den, efter Redaktionens Opfattelse, er sand. Vi er altsaa naaet dertil, at det gamle Grænseblad skønner, at det er »overflødigt Nord for Grænsen og dermed overflødigt i det hele taget«.

Engang i 1923 talte jeg et Sted i det sydlige Aabenraa Amt med en nationalt interesseret Mand. Samtalen drejede sig væsentlig om Flensborg Avis, og Manden ytrede da, tilsyneladende med Overbevisning: den Avis er jeg født med, den har fulgt mig hele Livet, og den bliver jeg ved at holde!

Det var altsaa i 1923. For et Aars Tid siden fik jeg rent tilfældigt at vide, at den paagældende Mand for længst var gaaet over til at abonnere paa et andet Blad. Og han har ikke været ene om denne Udvikling. Han er sikkert kun een blandt de mange. Nordslesvigerne er siden Genforeningen baade her og der gaaet over til andre Blade. Antagelig mener en vis Del af dem, at Flensborg Avis er overflødig.

Vender vi os til Landet nord for Kongeaaen, er Forholdet det samme. Det var en given Ting, at Flensborg Avis ikke kunde holde det store Oplag, som Bladet havde i 1919—20, og det havde heller ingen ventet. Det var et Afstemningsoplag, hvis Top i Løbet af kortere Tid vilde svinde bort af sig selv. Men tilbage blev alle de nationalt interesserede Kredse i det gamle Land, de, hvis Interesse for de nationale Spørgsmaal ikke skabtes i 1920. Heller ikke de har holdt, hvad det en Tid saa ud til, at de vilde love.

*

REDAKTØR Jessens Søn (der nu arbejder med ved Bladet) skrev faa Aar efter Genforeningen følgende:

»Da Grænsen var fastsat Nord for Flensborg, var det naturligt, at Redaktionen

overvejede den økonomiske Nødvendighed af at flytte til Nordslesvig; stærke Grunde kunde tale herfor. Nordslesvig var Avisens største Opland. Vilde Læserne ikke svigte under den Vrangforestilling, at den nu var blevet et udenlandsk Blad? Der var jo stadig en meget vigtig og omfattende Opgave i det genforenede Omraade, og kunde den ikke bedre røgtes paa Stedet? Imod saadanne Betragtninger maatte et Hovedhensyn gøre sig gældende: Forbindelsen med de trofaste Landsmænd Syd for Grænsen. Kunde denne opretholdes paa fuldt ud virksom Maade, dersom Flensborg Avis flyttede nordpaa? Vilde et saadant Skridt ikke af Tyskerne anses for en moralsk Sejr, vilde det ikke nordpaa blive opfattet som en Faneflugt? Kunde paa den anden Side Avisen blive i Flensborg og samtidig hævde sig som nordslesvigsk Lokalblad, saa var den ogsaa rede til at bringe store Ofre for til Gavns at røgte denne dobbelte, nationalt styrkende, brydsomme, men hæderfulde Gerning. Dette er nu sket, og *Bladet haaber, at saa mange nationalt tænkende Folk som muligt vil læse det og derved være med til at støtte Arbejdet sydpaa.*

I 1897 skrev Jessen om Flensborg Avis' Arbejde Syd for den nuværende Statsgrænse:

Denne Udbredelse af dansk Avislæsning til Strøget Sønden for en Linje Flensborg-Tønder er noget nær det eneste, der er gjort for Danskheden i disse Egne siden 1864. Flensborg Avis kunde have mange Synder paa Samvittigheden, og disse vilde opvejes ved den Gerning, der her er udført.

Hver enkelt Abonnent i de truede Egne var ham mere kærkommen end tyve i de nationalt sikre og vaagne.

Der findes i Mellemslesvig flere Hundrede Hjem, som holder Flensborg Avis. Evnen til at læse Dansk er ikke meget udbredt, end ikke i de nordlige og endnu*) oververvejende sønderjydsk-talende Sogne. I hvert Hjem, hvor Avisen læses, falder der en lille national Lysstraale, som bringer Bud om Nordslesvig, danske Forhold, dansk Kultur paa Egnens gamle Modersmaal. For hvert nyt saadant Hjem tændes et nyt Lys i Mørket, hvert, som falder fra, bidrager til at gøre den over Mellemslesvig rugende nationale Taage end mere uigennemtrængelig. I Mellemslesvig, hvor det danske Sprog

*) 1923.

er truet, er hver enkelt Holder dyrebar. Paa den anden Side bør Abonnenterne Nord for Grænsen være klar over, at de hver for sig ved at bestille Avisen er med til at give danske Hjem i Flensborg, Angel, Slesvig By og paa Mellemslesvigs Højderyg den virksomste Støtte baade af moralsk, kulturel og sproglig Art«.

•

»**B**LADET haaber, at saa mange nationalt tænkende Folk som muligt vil læse det og derved være med til at støtte Arbejdet sydpaa«.

Havde Jessen levet, da disse Linjer blev skrevet, vilde han antagelig have givet dem samme Form. Hvis han overhovedet vilde have fundet det nødvendigt at udtrykke noget Haab i den ovenfor antydede Retning. Thi for ham vilde det have været en Selvfølge, hvorom der ikke kunde diskuteres, at hvis Flensborg Avis under de i 1920 givne Forhold fortsatte sit gamle Vagthold i Flensborg, saa havde det danske Folk, og først og fremmest Nordslesvigerne, Pligt til at støtte Danskhedens gamle Talerør og stolte Forkæmper midt i Tyskernes Hovedlejr, — Nordslesvigerne, fordi de havde holdt trofast sammen med Bladet og havde kaaret det til deres eget i de lange og trange Aar, da Nord-

og Sydslesvigerne var fælles om at bære Byrderne af det fremmede Styres Tryk og Vælde.

Der var meget, som det blev forundt Jessen *ikke* at opleve. De, der har kendt ham og hans personlige Virke, véd, hvad han vilde have sagt, hvis han havde set, at samme Aar, som hans Søn i moden Alder træder ind for at være med til at bære hans Arv videre — under andre Former og andre Forhold ganske vist, men dog alligevel samme Arv — samme Aar maa hans eget Blad lyse efter dem, der svigtede. Svigtede det, efter at det i den Stund, hvor det gjaldt dets Liv og Fremtid, dets Sag og Maal, blev paa den Post, hvor der kun var fortsat Kamp og Overmagt at vente. Thi det husker vi endnu, at medens Tusinder af festlige Danebrog vajede over det genforenede Nordslesvig, medens de danske Hurraer gjaldede fra Als til Vesterhavet, hvæssede den store Ørn Syd for den ny Grænselinje paany sine Kløer. Den var atter parat.

Og det var det Blad, der var Jessens eget. Det var det Blad, der bar hans Livssag frem og gjorde den til det mægtige, forjættende Vartegn, hvis Straaler lyste langt op over Kongeaaen og vidnede, at den gamle danske Kæmpestammes Rødder laa dybt i Mulden i Landets søndre Mark og groede videre i Tillid til sin egen Styrke og Kraft.

Der var meget, som det blev forundt Jessen ikke at opleve.

*

DET er mod Midnat den 14. Marts 1920 i Flensborg. Kirkernes Klokker ringer og kimer den tyske Sejr ud over den ældgamle danske By. I blandt dem høres ogsaa en dansk Klokkes Røst. Det er Klokken i den danske Kirke. Den har ringet og sunget over utalte danske Slægter i Flensborg By. Nu tvinges den til at synge med i det store Klokkekor, som Tyskerne tror er Danskhedens Dødsringning. Masserne vælter syngende og skraalende gennem Byen, Nidviser skingrer, og der brøles og trues mod hver, som bærer de rødhvide Farver. Paa Karmen af den store Brønd paa det gamle Nørretorv lige udfør Flensborg Avis Kontorer staar en tysk Præst. Han er halvt i Ekstase. Han fægter vildt og taler fanatisk og ophidset mod Danskerne, som har lidt deres fortjente Nederlag. Og han knytter Hænderne op mod Avisens Vinduer. Alle onde Aander er sluppet løse.

Paa Flensborg Avis er der Stilhed, knugende Stilhed og dyb Sorg. Forladtheden, Ydmygelsen og Trøstesløsheden kommer listende. Det var den Nat, at Kvinder græd, og store, stærke Mænd hulkede, fordi den Sag, der havde været deres

hele Livs, fik et dødeligt Saar. Og fordi de følte, at en af de tusindaarige Kæmperødder i det danske Egetræ havde faaet et voldeligt Hug, netop som den efter 54 Aars Slumren i Skjuleet viste, at den drog sin Aande dybt i den slesvigske Jord, dér, hvor den havde suget Kraft og Næring fra dengang, Folkets Forfædre kastede de første Gravhøje helt nede ved Ejderen.

Hvor mange dyre Løfter blev der ikke givet Flensborg Avis den Nat? Af Venner, der lovede at deres Hjerters bedste og smukkeste Følelser, af Modstandere, der lovede af Pligt og af Nødvendighed. Rundt i Landet og over alt i Nordslesvigs fjerneste Kroge blev der givet Tilsagn, nogle med varme og rige Ord, andre i Tavshed og Stilhed. Den ranke Forpost dernede bag Bakkerne ved Fjorden skulde aldrig blive svigtet.

Det var i 1920. Nu skriver vi 1928. Hvor mange af Løfterne er holdt til i Dag? Jo, »man kunde have drømt om et stort og vidt Syn paa Bladspørgsmaalet i det truede Grænseland«. Men den Slags Ting er hos os (Nordslesvigerne) en Privatsag. Enhver passer sit og fremmer sit.

*

EFTER Sejren ved Byraadsvalget i 1924 rejste den danske Gruppe Kravet om, at Flensborg Avis

fik de offentlige Annoncer. De burde være kommet af sig selv, saaledes som alle kommunale og *statslige* Bekendtgørelser paa dansk Side kommer til de tyske Blade i Nordslesvig efter 1920. Kravet blev gentaget Gang paa Gang. Netop i denne Maaned er det et Aar, siden Flensborg Bys Ledelse bestemte, at Byens Annoncer ogsaa skulde indrykkes i Byens danske Blad. Først syv Aar efter Grænsedragningen, efter 58 Aars Levetid i Flensborg, fik Bladet de kommunale Myndigheders officielle Attest for, at der regnedes med det som Mindretalsorgan. Den samme Anerkendelse mangler fremdeles fra Statens og Rigets Side. Det tyske Rige og den prøjsiske Stat tvinger Danskerne Syd for Grænsen til at læse disse de øverste Myndigheders officielle Kundgørelser i de tyske Blade. Længere er vi ikke naaet i 1928. Der har været Grund til at give Løfter. Og der har været Grund til at holde dem.

Men de kan gives endnu, og de kan holdes endnu. Og de bør gives af enhver fra Skelbækken og nordpaa, som har gjort sig klart, at der ligger et Stykke Danmark Syd for denne Bæk, et Stykke Danmark, som ønsker og som ikke kan undvære det store Danmarks brede Ryg. Og Flensborg Avis forlanger saa lidt. Bladet beder kun om, at man vil holde det. Thi holder man det, saa læser man det. Og læser man det, saa forstaar

man, hvor stor Betydning det lille Stykke Danmark har . . . for det store Danmark.

»Savnet af et stærkt dansk Grænseblad vilde efter vor Mening blive skæbnesvangert. Flensborg Avis's Fremtid er et Stykke af det danske Folks og Lands Fremtid«.

Saaledes slutter den i Indledningen nævnte ledende Artikel i Flensborg Avis. Vort Folks og vort Lands Fremtid! Behøves der noget længere Svar paa det Spørgsmaal, der ligger mellem Linjerne i denne Slutning?

Tre Ungersvende og deres Avis.

Af Helge Knudsen.

DENNE Vinter har løst op for en Hærskare af Tanker, der kommer væltende over hinanden ved Mindet om Tysklands Nederlag og Forberedelserne til Genforeningen. Hver kan have sit at gøre op, sine uhyggelige Minder fra en mishandlet Landsdel, sine opløftende og for altid inciterende Erindringer om Møder med en uknægtelig Danskheds ranke Ryg og sit eget Ansvar for Indsats eller Undladelse i hine Dage . . . I et myldrende Ekko gror Dagene frem i Genoplevelsen. Tænk, at det er ti Aar siden! Ti hastige Vintre og Somre, hvis Gerning er et Regnskab værd.

Nye Institutioner fra dengang kan fejre deres første, sprøde Jubilæum og iblandt dem den tyskskrevne danske Presse. I ti Aar har den skaaret Hakkelse i Døgnets Rejsestald, for at tale Hostrupsk, publiceret Nyheder, der jog hinanden i infernalsk

Heksedans, bragt ledende Artikler, Anmeldelser, Overvejelser og Betragtninger, og rundt om i Hjemmene syd for Grænsen er den vandret ind med Trøst, Glæde, Opmuntring, godt Humør og Harme. Dens Bue har været spændt en Kende haardere end alle dens danske Kollegers, men saa er dens Pile til Gengæld fløjet længere.

Ti Aars Bladgerning.

Et Pressejubilæum er en latterlig Ting, mener Forfatteren, hvis Tanker højtideligt opmagasineres i Bøger, saa enhver kan slaa dem efter, hvis han faar Lyst dertil. Journalisten laver i Dag den Avis, som ingen husker imorgen. En stadig vildere Tagfat, der ikke efterlader sig synlige Minder, en Fabrik for Papir, der om fireogtyve Timer bruges til Indpakning og Optænding.

Men meget, ja, maaske alt vilde have været tabt, hvis den tyskskrevne danske Presse i Sydslesvig ikke var blevet vakt til nyt Liv for et Tiaar siden. Paa den yderste Forpost har den staaet, saa dens Raab har gjaldet til Rensborg, Kiel og Hamborg, saa dens stilfældige danske Trosbekendelse til Hjemstavnen har nynet sig frem gennem Slesvig og sunget for, og saa den har været den daglige Hilsen og Sammenholdets Haandslag.

Dens Magt eller dens Frugter lader sig hverken

veje eller tælle. Dens Værdi og Betydning lader sig ikke maale i Konkreter. Men prøv at tænke den bort: En lang Række Hjem havde været uden Forbindelse med Danmark, isolerede, ensomme, uden dansk Befrugtning af Tanker, uden dansk Bekræftelse af Vilje.

Eller tag et andet negativt Maalebaand: Tyskeres Holdning, som den har svinget mellem Frygt, Had og Respekt. De ti Aar er en Lænke af Oplevelser, paa hvis enkelte Led der er Mærker af tyske File. Der er endda et stort Brud, som en Generalssabel har hugget.

Fra 2.000 til 12.000 Abonnenter.

Dansk og Tysk har passiareet søsterligt i Flensborg gennem Menneskealdre, fordi Sproget aldrig har været eet med Nationaliteten, og for halvfems Aar siden fik Byen sit første danske Blad, der var skrevet paa Tysk. Bladskæbner er saa skiftende, at dets Navn, *Flensburger Zeitung* den Dag i Dag er bevaret som Undertitel paa Byens største Blad, *Flensburger Nachrichten*, der saavist er vandret langt af Led fra de Stier, Bogtrykker Kastrup traadte. Siden udgav Jens Jessen et dansk Blad paa Tysk, og da han maatte lade det gaa ind, fordi han ikke fik Støtte til det, skrev han, at dette var den bitreste Draabe i *Flensborg Avis's* Bæger.

Det var hans Syn paa Nødvendigheden af en dansk Presse paa Tysk.

Paany blev Trangen til et saadant Blad udløst, da Krigens Nederlag trak Prøjseruniformen af en god Del Danskhed, som brat blev sig bevidst. Selvsagt maatte den have et Blad, og saa blev *Flensburger Norddeutsche Zeitung* gjort til dansk Organ. Dens syvtusind Abonnenter raslede imidlertid fra som Havrekerner for Blæst gennem en overmoden Mark, men Bladet havde sin Gerning at gøre. Femtehundrede Abonnenter havde det efter et Aars Forløb, og der var næppe mange tilbage af *Norddeutsches* Læsere blandt dem. Det var nye Folk, der sluttede op om Bladet, og de blev flere og flere, saa tolv- trettetusind Navne marcherede op i Kolonner i Protokollerne.

Det var langt fra gaet stille af. Retssager kom vrimplende som Børn paa Skolevej, og en skønne Novemberdag 1923 blev Bladet forbudt. Slet og ret. Det maatte ikke udkomme. Forbudet blev udstedt i Henhold til Forordningen om Undtagelsestilstand, der lagde Magten i Hænderne paa General v. Tschirschwitz. Bladet havde været under Censur et Par Maaneder, men dette havde ikke givet sig Udslag i Henstillinger, Advarsler eller Trusler, saa Forbudet kom farende som en Haandgranat. Dets

Motivering? Det vil næppe være muligt at finde anden end Nervøsitet. De officielle Forklaringer, der omsider blev givet dengang, virkede som aabenlys Mangel paa Argumenter, og de vinder saavist ikke ved fornyet Studium nu, da Forbudet er paa Afstand. Fra den 17. November til den 27. Januar var Bladet forbudt. Det maatte ikke under nogen Form henvende sig til sine Læsere. Der var Laas for dets Mund og Segl for dets Penne.

Det kostede 80,000 Mk. om Maaneden at abonnere paa Bladet, da Bandstraalen ramte det. Inflationen var nær sin Højde. Det var umuligt at undvære et Blad. Enhver maatte følge med, hvis han skulde klare sig. Og dobbelt nødvendigt var det, da Rentemarken kom; alle de nye Bestemmelser havde Bud til hver Borger. Men i to og en halv Maaned var Bladet tvunget til Tavshed. Dets tolv—trettentusind Holdere matte søge andetsteds hen. Halvanden Maaned ventede de paa at se det igen, saa kom Kvartalsskiftet og det nye Aar, men Bladet var stadig dødt. Der var ikke andet at gøre end at skaffe sig sine Oplysninger hos andre Blade. Og først da Kvartalsskiftet var 27 Dage fra Haanden, blev Forbudet hævet. Da havde Abonnenterne forlængst arrangeret sig med

andre Aviser, og den forbudte kunde begynde forfra paa at samle sig Læsere.

Officiel og privat Boykotning.

Det er længe siden, alt dette skete. Seks Aar er gaaet, men derfor er det ikke for sent at hjælpe en mishandlet. Og vel var Forbudet det haardeste Slag, der er rettet mod Bladet, men der er fældet Lanser og rettet Dolke imod det talløse andre Gange. Det er forfulgt, lagt for Had, chikaneret og boykottet, saa Eftertiden vil forbløffes, naar den en Gang læser en samlet Skildring af disse ti Aars Pressehistorie. De to og en halv Maanedes Forbud var imidlertid Højdepunktet, og paa mangfoldige Maader er Bladets Forhold blevet forbedret siden da. Det har endogsaa i sit niende Aar opnaaet Myndighedernes Tilladelse til at aftrykke de kommunale Annoncer gratis. Haardt har det holdt, før det skete, og den store danske Byraadsgruppe har maattet slide i Aarevis for at skaffe Bladet denne Ret. I Nordslesvig har de tyske Blade faaet de offentlige Bekendtgørelser til fuld Pris fra den første Dag, de var under dansk Styre. men først i 1928 har *Der Schleswiger* opnaaet, at det kan bringe sine Læsere disse Meddelelser, som hidtil har været forbeholdt de tyske Blade. Og det er en stor Naade, at det sker — gratis.

Dets Annoncører og dets Abonnenter har ofte faaet Breve med Trusler om Boykotning af deres Forretninger, hvis de ikke forsagede Bladet, og endnu er det i frisk Minde, at en eller anden Myndighed sendte en kølende Straale mod Brandmændenes Lyst til at læse Bladet i deres Samlingsstue. Inspireret fra *højere Steder* frabad man sig Frieksemplarer af Bladet; Brandmændene svarede imidlertid med selv at tegne Abonnement paa det, men Sagen udviklede sig derhen, at de tilsidst gav *Afkald paa det*. Der blev med andre Ord øvet Censur over et Personales Læsning i Arbejds pauserne. Og der var aabenbart stor Udrykning, før den Brand blev slukket.

Ogsaa med Byen Flensborgs kommunale Efterretningskontor har den danske Byraadsgruppe maattet herse længe, før det har lært, at de danske Blades Læsere er fuldgode Borgere med selv samme Rettigheder som alle andre. Og den Dag i Dag faar Bladet ingen Efterretninger, endsige Kundgørelser fra Stats- og Rigsmyndighederne.

Det er haarde Konditioner for et Blads Ledelse, dobbelt haarde, fordi Truslerne mod Annoncører og Abonnenter ikke kan offentliggøres, uden at volde yderligere Fortræd, men saa meget større Grund er der til at tage Hatten af for deres Arbejde. Det er megen Beundring værdig.

Bladets Mænd.

Bladets Udgivere er Redaktør Ernst Christiansen, hvis Hovedarbejde selvsagt ligger paa *Flensborg Avis's* Redaktion, og Redaktør Jacob Kronika, der er dets daglige Leder. Yderligt faa har Betingelse derfor som han. Hans Barndomshjem var dansk, men selv blev han tysk i Latinskolen. Uden at han opdagede det, podede hans fremragende Lærere Tyskhed ind i ham. Han vilde være Lærer for Gymnasiaster, som hans Forbilleder var det, og da han var vendt hjem fra Ballon-Observatørens Gondol-Udkig under Krigen, drog han til Kiel for at studere, men baade Genforeningshaabet og Troen paa det udelte Slesvig-Holstens Ret naaede hans Studenterhybel, og han reservede sig overfor dem begge for i Fred at gøre Spørgsmaalet op med sig selv. Tysk Taknemmelighedsgæld og tysk Aandsliv trak Tov med dansk Slægt, dansk Hjemstavn, dansk Historie. Og saa var Manden dansk.

Til Lokalredaktør i Slesvig By har han Friseren Martin Lorenzen, hvis Prøjsificering ogsaa var fortræffeligt Arbejde. Revolutionen pillede imidlertid ved det, og han blev Slesvig-Holstener. Han havde en Ansættelse ved Centrums Partiledelse i Berlin, og den By har aldrig været noget godt Sted for Slesvig-Holstenerne. Saa var Mulighederne prøvet.

Der var kun en Vej tilbage. Den gik han — hjem til det danske Slesvig. Som sin Redaktionssekretær har Kronika Walter Lange, der er kommen nede fra Husum-Kanten og undervejs har erfaret sig frem til Danskhed.

Alle tre har de været i Kongeriget, paa Askov og paa Universitetet, for at indhente Skoleaarenes Minus i dansk Viden, og nu skriver de Avis for Landsmænd, saa det er en Fornøjelse at følge dem. Deres Forudsætninger har givet dem en Selvstændighed, og deres Oplevelser har skænket dem en Alsidighed, der paa den lykkeligste Maade er med til at give deres Blad dets Ansigt. De ægger ogsaa til Opposition, som originale Synspunkter gør det, men den kongerigske Læser, der vil holde sit Tyske vedlige og være orienteret i tysk Forhold, fortryder ikke at slaa Følgeskab. Bladet har sit Præg af sin Grænseby. Det skal fortælle sine Læsere baade om den Stat og det Rige, hvis Undersætter de er, om den Landsdel, de elsker fremfor alle andre, og om det Land, hvor de nationalt hører hjemme. En mangfoldig Opgave, som de løser gennem velskrevne Ledere, vagtsom Reportage, kyndige Referater, læseværdige Recensioner og udmærkede Efterretninger.

Hvert Abonnement og hver Annonce er et Haandslag til dette Blad, der er Danmarks eneste

Talerør paa Tysk. Der er Vidnesbyrd nok om, at Bladet ikke alene har en Mission i Landet mellem Østersø og Vesterhav, men at det ogsaa læses og benyttes af Redaktionerne langs Kejser Wilhelm-Kanalen og Elben som Efterretningsbud om danske Forhold. Det øver med de Kaar, det selv skaber sig, eller vi giver det, en Gerning, som Czekoslovakiet bruger *Prager Presse* til og Polen *Baltische Presse*. Begge Staterne taler til deres store Nabo paa hans eget Sprog, og Danmark gør det i *Der Schleswiger*, selv om det officielle Danmark intetsomhelst har med Bladet at skaffe. Det er dets egen Ære, at det gør den Gerning.

En Koncentration.

Om en Maanedstid foretager den tyske Presse i Nordslesvig en Koncentration. Dens tre Blade bliver til eet, for at de fælles Kræfter kan udnyttes fuldtud. Den mest sympatiske af Redaktørerne den unge Dr. Harboe Kardel er allerede draget sydpaa, men Tyskerne om det. Vi skal blot mærke os, at de arbejder. De kender Pressens Værdi, og Koncentrationen skal være Anledningen til et nyt Fremtid.

Ofte nok har Danske svaret paa tysk Initiativ, saa Landeværn er fulgt paa Vogelgesang. Paa et

nyt Vænge vil Tyskerne nu tage Offensiven, og Ripostens Retning er givet. Det er af selvsamme Værdi for os at have en stærk Presse syd for Grænsen, som det er for Tyskerne at have den med Sæde i Aabenraa.

Udviklingen — den nationale, den kulturelle, den rent folkelige — baade Nord og Syd for den nye Grænse er en Sag, der angaar dig og mig. Thi den angaar Danmark, og vi har alle lige stor Interesse i at følge den. Vil man vide bedst Besked med denne Udvikling i alle dens Forgreninger, bør man læse **Flensborg Avis**, — ikke blot i Dag og i Morgen, men til Stadighed.

Flensborg Avis

(Vestslesvigs Tidende og Aabenraa Avis)

bringer de udførligste og mest alsidige Efterretninger fra Grænseegnene. *Bladet koster kun 5 Kr. Kvartalet.* Det kan bestilles paa alle Postkontorer og hos Landpostbudene. Eller skriv (dansk Porto) til Flensborg Avis' Kontor, Padborg.

Men gør det i Dag!

Abonnér paa Der Schleswiger.

Pris pr. Kvartal: Kr. 3.75.

Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Tegn Annoncer i Der Schleswiger.

Redaktion og Ekspedition: **Storegade 83, Flensborg.**